

НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ

ДОБРОВОЛЦИТЕ – ТЕЗИ СТРАННИ ПТИЦИ

Случвало ли ви се е да пиете вода от чешма, изградена от ентузиаста, чешма, правена с единствената мисъл жаген пътник да поспре и утоли жаждата си, да почине и прочете върху издялания каменен надпис, че тази чешма е направена от едн кой си? На мен ми се е случвало (и Слава Богу, продължава да ми се случва докато пътувам из българските градчета) – макар да ми се струва почти приказно – ей така, с доброволен труд, с доброволни средства да направиш чешма за всички и да не очакваш нищо в замяна... Не знам от къде тръгват корените на тази хубава българска традиция, но тя е пример за живия дух на доброволството, на онази тънка нишка алтруизъм, ако щете, която носи всеки от нас.

И някак напук на модерните теории за егоистичната същност на човека и неговата, меко казано, незаинтересованост от ближния, напук на все по-разгръщащото се консуматорско мислене – хората, даващи своя доброволен принос за тези около себе си, за обществото, не са на изчезване. Ако се огледате наоколо, ще ги видите. Те са навсякъде – в близкия социален дом, където рисуват по стъклата и зареждат домуващите с жизненост и надежди, в затвора, където помагат на осъдените да осмислят дните си, в благотворителните, правозащитните, екологичните и прочие организации...

И гаряват – гаряват знания, опит, труд, гаряват любов. Без да очакват кой знае какво. Това са те – тези странни птици – доброволците. И си мисля, че сме длъжници – на тях, на себе си. Длъжници сме на онази гарена капка кръв, която спасява човешки живот, онази капка, в която се крие най-ценният божествен замисъл за нашето съществуване... като човечи.

Валентина Воденичарова

Т Е М А Н А Б Р О Я

2001 – МЕЖДУНАРОДНА ГОДИНА НА
ДОБРОВОЛЦИТЕ

Скъпи приятели, консултантският ни център се премести на нов адрес:
бул. Христо Ботев № 36, вход от ул. Солунска.

Периодично издание на Център за независим живот – София • Разпространява се безплатно

Здравейте,
Предлагам в бюлетина да има постоянна рубрика „Помогни си сам, за да ти помогне и Господ“, която да списваме ние, читателите на „Независим живот“.

А ето и първото ми послание:

МАГАЗИН ОТВЪД ГАРАТА ИЛИ НЕОЧАКВАНИ РАЗМИСЛИ ПО ДАЛЕЧНИ ТЕМИ

Странно е как понякога нещо, което се случва с нас, ни кара да си даваме сметка за „чуждите проблеми“. Живеем си своя живот, потънали в своите проблеми, търсим своите решения и много-много не се замисляме за другите хора – с други проблеми и други възможни решения. Някой не можел да ходи... Някой бил толкова стар, че не можел да стигне до някъде си... Е, жалко за тях, но, слава Богу, нали аз не съм от тях, моите проблеми са далеч по-различни...

И в този порядък на мисли нека се подсетим, че никой не е застрахован от инвалидност – например заради нелепа злополука. Или от лош късмет. Или от старост. Старостта, която, дай Боже, чака всички ни, защото това е единственият начин да живееш дълго. Старостта за мнозина е естествена инвалидност, но също и естествено успокоение – наистина няма зло без добро и обратно. И така в един момент на всеки може да се случи да се топи от яд и срам пред непреодолимото препятствие на старостта: „Как не го предвидих и не направих нещо, когато още можех...“. Срам, не срам, давам себе си като възможна илюстрация.

Аз съм с III-та група инвалидност – „само“ защото съм напълно глуха: слабото ми място е информацията. На тази тема ще се върна друг път, надявам се.

Иначе бях и съм здрава, в добра физическа форма. Много обичах и все още ми харесва да вървя с километри. Отделно, че така компенсирам глухотата си – отивайки на място, второ, трето, предвид невъзможността да ползвам телефон.

Един ден, докато пресичах на бегом булеварда срещу гара Подуене, левият ми крак сякаш се откачи в коляното. Точно такава беше усещането – откачане, чак се обърнах назад – да видя влачи ли се кракът ми след мен?! А който знае – знае какво е движението на този булевард. Едва се домъкнах от болки до гарата, качих се на влака и се прибрах.

Как обаче се прибрах? Живеея на 30 километра от София. От „моята“ гара до къщата ми е около километър – първо нещо като селски път, после български асфалт и

накрая почти козя пътека.

На другия ден беше още по-зле. Болките бяха такива, че гворът около къщата ми се стори огромен, да не говорим за разстоянието до гарата. А отвъд нея е единственият магазин – за хляб и това-онова. Т. е., за да напазаруваш, на два пъти трябва да пресечеш куп релси! А ми беше невъзможно да изкача и едно стъпало. Ами сега? Какво ме чакаше оттук нататък? Казвам „чакаше“, защото ми се размина. Най-резонният въпрос би бил – докога? Но ужасът остана...

Александър Айсберг в бр. 7 на „Независим живот“, на стр. 3, споменава какво му е казал оператор от „ЧАЙ“ – нищо ново – всички знаем, че с материали за „инвалиди“ предимно се запушват дупки. Никой, включително и хората с различни увреждания, не иска тежки, развалящи настроението предавания. Особено пък в неделя сутрин.

Затова – хайде на кино! Да гледаме комедия. Още по-добре – на видео. У дома. По-комфортно е. Може да се върне и повтори, потрети един приказан миг – и изведнъж виждаш нещо „ново“!

Нека някой без слухово увреждане и по възможност с приятен глас се обади на „ЧАЙ“ и каже на Драго да пусне за малко „Хубава жена“ – за всеобща радост! Само за малко – в частта, където тя, оставяйки на рецепцията плик с пари, се разминава с жена, придвижваща се с инвалидна количка, и придружителя ѝ. Какъв контраст!... Внимание: Вивиан излиза от хотела и я виждаме да върви по „Родео драйв“ – нека Драго спре вниманието на „другите хора“ върху тротоара, по който се вихри хубавата жена! Не тротоар, а мечта! И не само за хора с инвалидни колички.

Ето какви неочаквани размисли ме връхлетяха по уж далечни за мен теми. Темите, които ми станаха близки само заради този конкретен случай. Той засега отшумя без последици. Но пак се питам, докога ли?

Албена, гр. София

Драги читатели, Албена предлага и няколко теми за тази „рубрика“, в които (ако ви допаднат и ако искате да споделите собствена позиция) можете да се включите с ваши писания. Очакваме ви!

А ето и темите:

Що е то ИНФОРМАЦИЯТА за нечуващ човек
Какво ще рече ИНСТИТУЦИОНАЛИЗИРАН Срамът – начин да се затриеш (инвалид или не)
Липсата на дух – най-тежката инвалидност
Предпозвайки душата от сътресения, запозваме здраво и тялото

Това, което не ни убива, ни прави по-силни (НЖ)

Как започнахме

Тъй като информираността за нас е винаги от първостепенно значение, първото, което направихме по проекта за изработване на нов законопроект за хората с увреждания, съфинансиран от Европейската комисия по програма ФАР – АКСЕС, беше да изпратим информационни писма и покани за сътрудничество. Такива писма получи: председателят на парламента Огнян Герджиков, председателите на парламентарни групи, както и Съветът по законодателство.

Покани за сътрудничество изпратихме до Секретариата на министър-председателя, до Министерството на труда и социалната политика, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването, Министерството на транспорта, Министерството на

регионалното развитие и благоустройството, Министерството на правосъдието.

Писма-покани изпратихме също до Националния осигурителен институт, Националната здравно-осигурителна каса, Националната експертна лекарска комисия, фонд „Рехабилитация и социална интеграция“, както и до председателите на трите съюза на слепите, на глухите и на инвалидите.

До първата половина на ноември получихме отговори за съдействие и участие в сформирания се Консултативен съвет по изработването на нов законопроект за хората с увреждания от МРРБ – с представител арх. Лидия Станкова, директор на дирекция „Териториално и селищно устройство“, и от НОИ – с представител Николай Томов, главен експерт към Главна дирекция „Осигурителни вноски и краткосрочно осигуряване“.

(НЖ)

На 20.10.2001 г., по инициатива на Асоциация „Приятели на децата с увреден слух“, се състои работна среща в хотел „Родина“ на тема: „**Заедно да творим добро**“. Представители на двадесет и две организации на и за хора с увреждания от цялата страна трябваше да формулират и отправят своите предложения за нужните промени в нормативната рамка с отношение както към хората с увреждане, така и към техните организации. Обмислиха се и възможности за съвместно сътрудничество между организациите, които не са национално представени и чиято позиция трудно достига до властимащите.

За чест на 39-то Народно събрание, тази среща се проведе под патронажа на председателя му – проф. Огнян Герджиков и с участието на г-жа Татяна Калканова от Комисията по въпросите на гражданското общество и г-н Борислав Цеков от Комисията по правни въпроси и евроинтеграция.

В предварителната подготовка на срещата, Център за независим живот запозна инициаторите с предвидените дейности по новия ни проект за промяна на нормативната рамка с отношение към хората с увреждания в България. Организаторите оцениха високо значимостта на проекта и отделиха специално време в дневния ред, за да може Камен Костакиев, юридически консултант към Центъра, да представи подробно идеята и планираните дейности

по проекта и да прикани участниците в тази среща към активно съдействие под различни форми и същностен принос в консултативния процес за законодателни промени в интерес на всички хора с увреждания в България. Тук е мястото да благодарим на колегите от Асоциация „Приятели на децата с увреден слух“ – инициатори на срещата, че гъвкаво промениха предварителната си програма и предоставиха част от времето на този форум за тази важна информация.

Анета Георгиева

МАЛКО ИСТОРИЯ...

Благотворителността и взаимопоощта по българските земи датират поне от времето на турското робство. Без такива общи доброволни действия съхраняването на българщината би било невъзможно.

Една от първите институционализирани форми на благотворителност в България е създадената през 1862 г. от братята Евлоги и Христо Георгиеви **Добродетелна гружина**. Тя разполага със значителни финансови средства, набирани главно чрез дарения. Едновременно с благотворителната дейност, тя е и двигател на борбата за национално освобождение. Внушителна доброволна работа по това време кипи в читалищата – библиотеките са уреждани и са работили изключително на доброволни начала. Софийският университет се изгражда с отпуснатите средства от братята и върху дарени от тях земи. Храмът „Свети Александър Невски“, паметникът на Васил Левски, Руски паметник и много обществени сгради са построени с всенародни волни пожертвования...

В същото време обаче чужденците забелязват и някои не особено приятни черти от националния характер на българите: „Българите не са по природа колективисти (критичен е един съвременен американски наблюдател). Формалните организации имат незначително влияние в живота на страната до 40-те години. Те са малочислени... и се основават до голяма степен на стриктно утилитарни основания. Отделните членове се присъединяват към тях, за да ползват облагите, осигурявани от организацията, например улеснено кредитиране, преимущества за професионално издигане, ползване на библиотеки и други културни

придобивки или спортни съоръжения... изобщо българите никога не са проявявали особена склонност за организирана дейност.“

(*Стефан Николов – „Традиции и опит в доброволния труд в България“*)

Е, какво да се прави – такива сме си ние, българите, хем с много добродетели, хем пък и малко...

(НЖ)

ОЩЕ ЗА ДОБРОВОЛЦИТЕ...

През последните години в България идват и много доброволци от чужбина. Една от най-големите агенции, изпращащи доброволци у нас, е Корпусът на мира. Американската правителствена агенция е създадена през 1961 година от президента Джон Кенеди и се финансира от федералния бюджет. Целта на създаването ѝ е американците да опознаят другите нации и държави и да се даде възможност на тези нации да опознаят американците. Съпругата на американския посланик у нас, 2-жа Шарън Майлс, нарича доброволците „тайното оръжие на демокрацията“. Американските доброволци идват тук и работят доброволно като учители, еколози, консултанти и т. н. с много ентузиазъм и любопитство. А когато ги налегне носталгията, четат „Алманах на доброволците“ – сборник, съдържащ писания от доброволствали американци в България. В него могат да намерят японска поезия, любовни балади и оди за българските красоти, импреси, разкази, есета за древни църкви и гр.

Според шефа на Корпуса на мира, американците са изработили за България почти 1000 години чрез 480-те си доброволци от десет години насам.

(По в-к „24 часа“)

Ако все още не сте работили с доброволци, трябва да знаете, че то не е съвсем лесна работа и даже си има правила за това.

Правила за привличане на доброволци в неправителствени организации

Доброволци има винаги и навсякъде, но те трябва да бъдат открити, спечелени и привлечени. Организацията трябва да има ясна, разбираема мисия.

На доброволците трябва да се създадат условия за изява на потенциала и възможностите им.

Задачите и начините на изпълнението им трябва да им се поставят ясно и точно.

Доброволците трябва да участват в планирането на дейностите.

За привилчане на доброволци трябва да се използват средствата за информация.

Също толкова важни са и

Правилата за задържане на доброволци в НПО

Към доброволците трябва да се отнасяме с уважение и внимание.

Трудът на доброволеца трябва да бъде своевременно признат и оценен.

Доброволците трябва да разбират и осъзнават своите задачи и ролята им за обществото.

Трябва да се отчитат интересите, способностите и потенциалните възможности на доброволеца.

Не поставяйте много задачи на доброволеца.

Доброволецът трябва да се чувства като част от екипа и да има свое работно място.

Сп. „Паралели“

ГОВОР БЕЗ ДУМИ

На земята живеят много хора, които по една или друга причина не чуват, а това ограничава възможността им да разговарят чрез думи. Още в древността са били развити несловесни начини за общуване. Това е езикът на пръстите и жестовете. Първата азбука без букви е измислена от испанеца Хуан Пабло Бонет през 1620 г. По-късно, през 1800 г. американските педагози Голдът и Кларк създали азбука за глухонеме, които да говорят на „английски“. По принцип съществуват важни отлици в различните национални жестомимични езици, но има и много общи неща. Чрез езика на ръцете могат да се изразят отделни думи и общи понятия, да се обозначат времена и местоимения и т. н.

За големия испански художник Гоя, който е нарисувал много изображения на ръце, се е смятало, че просто се е упражнявал да рисува ръце. По-късно обаче изследователите установяват, че Гоя, който губи слуха си в зряла възраст, всъщност е създал свой жестомимичен език. Въз основа на него в Мадрид било открито първото училище за глухонеме.

(НЖ)

Скици на Гоя

... И ЗА НАШИТЕ ДОБРОВОЛЦИ

Симона

Реших да помагам в Центъра, защото имах свободно време и исках да правя нещо, което съответства на професията ми. Имам интерес и познания в работата с хора с увреждания, имам и опит. За три години пред очите ми Центърът се разви като демократична организация със силен работещ екип. Така че се чувс-

Вили

Да си доброволец не значи само да участваш доброволно в работата на някоя организация, а и да влагаш чувства в това, което правиш, да желаеш да го правиш заради себе си, а не заради това как ще те възприемат другите. Доброволната дейност в България не е и няма скоро да бъде популярна и предпочитана. Моите връстници са незаинтересувани, без всякакви амбиции и обикновено намират смисъл в това да стоят всеки ден на едно и съ-

твам много добре – средата е приятелска и приятна. И в двата офиса се чувстввам добре приета, а за мен, като чужденка, това е особено ценно.

Светла

В началото, докато бях в Червения кръст, доброволството за мен беше по-скоро предизвикателство. Моята мотивация да идвам в ЦНЖ е екипът. Но хората, които се занимават с доброволна дейност трябва да имат хъс за това.

що място с едни и същи хора, да говорят за едни и същи неща и да се разнообразяват с пушенето на трева – нещо много популярно в момента. Мислят си, че се забавляват, но всъщност не се развиват и затъпяват. Много малко са младите хора, които намират смисъл в доброволчеството. Но, надявам се, един ден тази дейност да бъде предпочитана и ценена истински.

Кико

Доброволстването ми дава това топло усещане, което не можеш да получиш на улицата, нито в училище, нито ако си се залепил за радиатора. Топлина, която топли не само мен, но чрез мен и хората около мен. Не ми дава възможност да мразя.

Гери

Преди три години се занимавах с ученическо самоуправление и се наложи да участвам в акция на Българския младежки червен кръст. Беше ми много приятно, започнах да се интересувам по-сериозно от това и открий, че доброволството е призвание за мен.

Болно ми става от отношението на повечето хора – дори да имат по нещо добро в себе си, то не се забелязва покрай грубостта и явно изразената им материална нагласа. А нищо не може да се сравни с моралното удовлетворение и чувството за изпълнен дълг, когато помагаш на нуждаещите се.

Маги и Силвия

С: Мама ни изпрати тук. Много съм доволен от това, защото се запознах със страхотни хора. От вас научих много полезни неща... станах и по-самостоятелна.

М: Знаете ли защо не мога без вас? Вие сте лъчезарни и мили винаги. Когато не съм в настроение, една усмивка, прегръдка и точна шегичка от ваша страна ми оправя настроението моментално. Приятно ми е да съм доброволец точно тук – в едно голямо семейство от приятели.

Хельн

Чувствам се изключително удовлетворена, че имам възможност да участвам в работата на организация, която помага на хора с увреждания.

Резултатите от моята работа в ЦНЖ са двупосочни. От една страна, аз виждам как участниците в курсовете по английски подобряват езиковото си ниво в една приятелска, сигурна среда, което разбира се, е моята основна цел.

А е и много окуражаващо да работиш с хора, които са ентузиазирани, мотивирани и имат силно желание да учат. От друга страна, натрупах ценен опит, работейки с професионална организация и благодарение на контакта ми с екипа и клиентите на Центъра научих толкова много неща за България и българите, с и без увреждания, които иначе не бих научила. И освен всичко друго ЦНЖ е приятелско, гостоприемно място за работа, което ме стимулира да продължавам да работя при вас.

Траяна

Да си доброволец означава, че имаш възможност да срещнеш много прекрасни хора. Научих, че всеки един от екипа на Центъра си струва да бъде включен в колекцията ми!!! А примерите за нещата, които научих и оцених, са толкова много, че няма да ми стигне времето да ги изброя.

Богдана

Не се считам за доброволка – тази дума малко гистанцира. Идвам като при приятели и се чувствам така. Мисля, че всеки човек, било млад или стар, би предпочел да прекарва свободното си време с приятели...

Е, това е част от шарената доброволческа палитра, това са част от нашите любими приятели. Сигурно се питате какво става с тях? Ами Светето и Боги отдавна вече работят, Маги пък продължава художественото си образование в Полша, Силвия и Траяна вече са студентки, а Симона вероятно е някъде по света... Въпреки своята ангажираност нито Вили, Гери, Силвия и Кико не пропускат повод да ни навестят и да ни зарадват със себе си. Други като Хельн продължават да са постоянно при нас и да работят – без много шум, но с много, много любов и отдаденост.

(НЖ)

Сроковете са нещо важно и е неприятно, когато ги пропуснеш. Понякога, улисани в забързания ритъм на ежедневието, забравяме за важна среща, за поет ангажимент, за гадена дума ... Къде с неприятни, къде с фатални последици. Не една любов е остаряла от чакане на ъгъла, не едно приятелство се е разпадало, да не говорим за прословутите „три закъснения за работа“, след които идва принудителната раздяла с работодателя.

Тук обаче искам да поговорим за едни малко по-различни срокове – съдебните, от които често зависи реализацията на нашите права. И чието пропускане винаги е окончателно. Поводът за тази тема е един съвсем скорошен случай, който остави у мен поредното разочарование от съдебната система. И породил някои въпроси.

Ще започна с малко предистория и някои теоретични разяснения.

Законът за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите (ЗЗРСИИ) дава някои социални придобивки на хората с увреждания. Такива са добавките за родители на деца с увреждания, помощите за преустройство на жилище, помощите при внос на лично моторно превозно средство (ЛМПС) и прочие. В Правилника за приложение на ЗЗРСИИ (ППЗЗРСИИ) пък е уточнена процедурата за получаването на тези придобивки. А тя е проста – подаваш молба до съответната общинска служба за социално подпомагане (ОССП), прилагаш изискваните се според случая документи, взимаш входящ номер... И чакаш! Чакаш да получиш помощта, респективно – да ти бъде отказана, чакаш да дойде социалният работник и да ти направи анкета, чакаш ОССП-то да получи средства. Дотук добре, но се оказва, че може и да не дочакаш. Защо, ще запитате вие, та нали ако имаме право на исканата придобивка и тя ни бъде отказана, можем да защитим това право и по съдебен път?

Обаче така ли е наистина?

Съгласно разпоредбите на Закона за административното производство (ЗАП) административният орган, в случая ОССП, може да отговори писмено или въобще да не отговори. В последния случай

сме в хипотезата на т. нар. „мълчалив отказ“. Както изричният, така и мълчаливият отказ подлежат на обжалване в 14 дневен срок. За изричния отказ (писменият) човекът няма проблем да преброи сроковете, но какво се получава с мълчаливия отказ?

В ППЗЗРСИИ не са уточнени сроковете, в които социалните работници трябва да отговорят на подадената молба или да извършат посещение в дома на човека и проведат социална анкета (тази анкета често е необходима за реализация на исканата помощ). Нещо повече, ОССП понякога изплащат социалните помощи със закъснение – тогава, когато им се преведат пари по сметките. Кое то налага гражданите да чакат дълго, без да са сигурни, че ще получат това, което им се полага. А комуникацията със служителите от тези служби често протича с фрази от типа на: „Вероятно другата седмица“, „Проверявайте пак“, „Като се върне господин...“ и т. н.

Така хората нямат възможност да набележат какъвто и да е **реален ориентир**, от който да започнат да броят срока за обжалване на мълчаливия отказ. Както и да се ориентират дали са изправени пред мълчалив отказ, или пред необходимостта да изчакат, за да получат придобивката. Съгласете се, безумно би било да заведем съдебно дело при най-малкото забавяне от ОССП, при положение, че има вероятност да си получим парите другата седмица – тогава става въпрос за забавяне поради липса на средства.

Но нека разгледаме и реалния случай, в който състав на Софийски градски съд (СГС) спази закона в неговата буква, а не в неговия разум, и по този начин съдейства за узаконяване на фактическо беззаконие и една порочна практика.

Жена с увреждане поискала парична помощ за внос на ЛМПС по чл. 51 от ППЗЗРСИИ. (това е една от помощите, които ОССП **никога** не са давали, въпреки законовата норма.) След известно „чудене“ от страна на служителките, тя получава изричен отказ с мотива, „че не е попълнила точната бланка“ (Ако си спомняте подобен беше и случаят, за който ви разказахме, в един от предишните броеве на „Независим живот“) Вместо да се откаже, както би направил всеки един „здравомислещ инвалид“, жената се обърна за съдействие към нас. Можехме или незабавно да обжалваме този отказ, мотивирайки се с неговата явна нелепост (за всички социални придобивки

по ППЗЗРСИИ, с изключение на добавките за деца с увреждания, **не съществува специална бланка!**), или да започнем една по-сериозна застъпническа кампания, за да убедим съответната ОССП да изпълни разпоредбите на закона. Предпочетохме второто, съзнавайки нуждата от промяна в статуквото, което в момента съществува, а именно пълното пренебрегване и неизпълнение на чл. 51 от ППЗЗРСИИ. Поради тази причина екип от Центъра (юрист и социален работник) се срещна с ръководителя на съответната ОССП. Показа се, както очаквахме, че проблемът не е в бланката. Работата била там, че парите за тези придобивки се отпускат от ОССП, но се възстановяват от Фонда за рехабилитация и социална интеграция (ФРСИ). Но понеже Фондът бил „на червено“ и имало „устни инструкции“ от МТСП да не се дават тези помощи, а и понеже „той си обичал работата и не искал да бъде уволнен“, нищо не можело да се направи. Опитвахме да го убедим, че той е служител в социална служба, а не чиновник, че без общи усилия няма да можем да се преборим с порочния финансов кръг „клиент – ОССП – ФРСИ“, че е време да се сложи началото на положителни практики... След дълги „преговори“ той се съгласи „да помисли“, щял да пише до министерството, по съветва ни да пуснем нова молба, пък той щял лично да ѝ отговори. Пуснахме втора молба, пуснахме и придружително писмо лично до него и зачакахме. Коледно време беше, почиваха хората, после пак си говорихме по телефона, после той се срещна с жената и ѝ обеща „да мисли“, после... Един ден ръководителят ни каза да не го занимаваме с повече с глупости, а малко по-късно отиде на по-висока длъжност.

Заведохме административно дело в СГС срещу двата отказа на шефа на ОССП – изричния и мълчаливия. Законът казва, че сме изпълнили всички формални изисквания. Законът казва, че имаме право на тези придобивки.

Но законът не каза, че сме се преповерили и че отново сме попаднали в административно-бюрократичните въртележки. Защото и на неюрист е ясно, че докато социалната служба печелеше време, оказа се, че ние сме изпуснали сроковете. И за явния, и за мълчаливия отказ. Не бяха допуснати свидетели, които да докажат дългите и безплодни преговори и протакания. Ех, тези срокове... Трябвало е веднага да се съдим, без значение, че имаме явно неизпълнение на закон, явно недобросъвестно увъртане, яв-

но незаконосъобразна практика. С отегчените съдът узакони едно беззаконие.

А за нас останаха поуците, които ще споделим с вас. Сигурно ще ви свършат добра работа ако си имате вземане-даване с администрацията.

Поука първа – не се преповерявайте на администрацията. Винаги искайте входящ номер на вашите молби, писма и жалби и внимавайте за сроковете. Настоявайте да ви отговорят в писмен вид и незабавно да ви уведомяват за решението. Ако е необходимо, „запалете“ телефоните на службите, докато не ви дадат ясен отговор.

Поука втора – най-често увъртания, отлагания и прочие неясни отговори са средство за печелене на време. Не вярвайте, когато ви обещалят, че в едно по-светло бъдеще ще се сетят за вас, а незабавно търсете правата си. Само по този начин можем да приучим администрацията да спазва сроковете и коректния тон.

Имаме и предложения към Министерството на труда и социалната политика:

1. Госпожо министър, сега променяте ППЗЗРСИИ. Сложете ясни срокове в него, в които ръководителите на ОССП да са **длъжни** да отговорят, респективно да бъде проведена социална анкета. По този начин е решен въпросът в Правилника за приложение на закона за социално подпомагане (ППЗСП) и това работи. Така хората ще знаят колко време да чакат и след какъв срок правата им са нарушени.

2. Наредете на ръководителите на ОССП да изпълняват законите (и по конкретно ЗЗРСИИ), а ако ще продължи пълното му игнориране, по-добре предложете цялостната му отмяна.

Предложение към законодателната власт: Господа депутати, не е ли крайно време да се помисли за приемане на мълчанието на администрацията като форма на съгласие. Особено когато се касае до социалните права на гражданите. Така може и да бъде увеличена работата на администрацията, но ще се гарантира както по-високото ѝ качество, така и спазването на законите.

Ако не се поучим от грешките, още дълго време ще пълзим към европейското ниво на обслужване и добрите законодателни практики.

Камен Костакиев

Юридически консултант към ЦНЖ

Отдалече ще го познаете – млад, амбициозен, когато иска говори и много и малко – като юрист. А той наистина е такъв и макар че работата му в Центъра е наистина първата му работа, той има поведение на истински професионалист. И името му едно такова, респектиращо – Георги Соколов. Но нека оставим той да говори...

Какво те накара да работиш в организация като нашата?

Кой не желае да работи в екип от млади и енергични мечтатели. Но това е само една от причините. Втората е свързана с убеждението ми, че човек идва на този свят не за да живее за себе си. Той има отговорности пред ближните си, обществото и страната си, призван е да допринесе за промяна и развитие. Не можеш да си затваряш очите пред царящите хаос, бездушие и незаинтересованост, пред зависимостта от тъй ненормалната среда в България сега. Поне аз не мога.

Третата причина да започна работа в Центъра е разнообразната правна дейност в него. Всекидневно се сблъсквам с казуси от почти всички правни отрасли, с които идват при нас хора с увреждания от София и провинцията. Давам юридически консултации за пенсии, придобивки и помощи, свързани с увреждането, в областта на трудовото право, на търговското право и т. н. Възможността да бъда полезен на хората с увреждания и да практикувам право много ми хареса. Такава работа съм си мечтал да имам. И я имам!

Какво знаеше за хората с увреждания преди да разбереш за Центъра?

Откровено ще отговоря – много малко. Като си помисля, преки впечатления съм имал от чичо Христо, мой роднина, преболедувал детски паралич. Увреждането не му пречеше да работи в едно училище. Запомнил съм го като невероятно жизнен и весел човек. Започнах да оценявам колко е сложен животът на хората с увреждания у нас по-късно, вече като студент, наблюдавайки трудностите, с които се сблъскваха мои колеги с увреждания от Софийския университет.

А сега какво знаеш?

Дадох си сметка, че животът на хората с увреждания, които искат да учат, работят и творят както всички останали, е препят-

стван от много фактори – недостъпен транспорт, недостъпни сгради, отказ да ги наемат на работа, пренебрежително отношение от страна на държавната администрация, изолация, и още, и още.

Откакто работя в Центъра вече съм дълбоко убеден, че хората с увреждания имат голям потенциал, от който България не трябва да се лишава. Нашата работа е да отстоим правото им да реализират потенциала си.

В Центъра намерих нови приятели – хора с увреждания, без които вече ми е трудно да си представя ежедневието.

Какви бяха първоначалните ти притеснения, свързани с работата?

Всъщност много бързо влязох в ритъма на работа. За това много ми помогна екипът в Консултантския център. Намерих мястото си в него. Дължа на всички мои колеги истинското удоволствие, с което тръгвам сутрин на работа. Това е много важно за мен.

Имам индивидуален подход към всеки мой колега и клиент и се старая всеки път да дам полезна и подробна юридическа консултация или съвет. Притесненията ми в началото бяха в тази насока, но те останаха назад.

Голямо предизвикателство беше за мен да организирам и проведа първото си обучение за хора с увреждания – как се регистрира фирма на едноличен търговец. Вълнувах се, разбира се, и се надявам окуражаващата оценка на участниците да е била искрена.

Какво означава човек да е независим?

Независим е този, който може да направи реален избор между различни алтернативи. Трябва да имаш най-малко две възможности, за да избереш една. Хората с увреждания у нас, поставени в толкова силна зависимост от средата, са лишени от избор засега. Ако имат условия да учат, да работят, да пътуват заедно с всички, ако знаят и упражняват правата си, те могат да станат независими, защото са избрали тази възможност. Правото на избор не е писано право, няма го в нито един закон или подзаконов нормативен акт, но е най-важното право в живота ни.

За какво мечтаеш?

Тази, свързана с професията ми, е да съм истински полезен на хората, които консултирам. Работата ми в Центъра приемам за възможно осъществяване на мечтата си. Мечтая всички хора да бъдат по-весели и спокойни.

Мечтая си, когато се усмихна на някого, той да ми отвърне с усмивка. Толкова е лесно! Всъщност, гали?

Лидия е като лилия – крехка и чувствителна и хич не се плаши, че е единственото момиче в мъжкия юридически екип на Центъра. Напротив, чувства се доста комфортно в компанията на Жоро и Камен, а нейната женска интуиция помага много и на мъжете. Ще попитам и нея за нещата, за които си поговорихме с Жоро.

Какво те накара да работиш при нас?

Това, което ме стимулира и насърчи да работя в Консултантския център е, че винаги съм искала да служа на хората и да им помагам, да работя за тях и със тях. Когато кандидатствах за юридически консултант в

Центъра, с изненада и радост открих, че мога да бъда полезна на хора, които имат реална необходимост от подкрепа и насърчение, че мога да използвам образованието си в тази насока.

Какво знаеше за хората с увреждания преди да дойдеш при нас?

Знаех много малко, но то винаги е докосвало сърцето ми и е предизвиквало силно желание в мен да помогна по някакъв начин – само че не знаех точно как.

А сега какво знаеш?

След близо 9 месеца работа в Центъра пред очите ми се откри един нов свят непознат за мен и се радвам, че вече имам реална представа за тези хора: за техните желания, нужди, умения, таланти и борбеност. От друга страна, увеличих познанията си относно правната уредба, която урежда правата на хората с увреждания. Признавам, че това беше доста непозната сфера за мен и в началото бях изненадана от големия обем нормативни актове.

Какви бяха първоначалните ти притеснения, свързани с работата?

Първоначалните ми притеснения, относно работата бяха свързани с това какъв подход трябва да имам спрямо нашите клиенти и дали успешно ще мога да ги консултирам по въпросите, които ги интересуват.

Какво означава човек да е независим?

Едва ли човек може да бъде независим, по-скоро може да бъде свободен от прегръдки, от страхът, че не може да се справи в различни ситуации, във взаимоотношенията си с другите. Преди доста години гледах филм, в който запомних репликата на един от героите: „Да бъдеш на върха не означава никога да не падаш, а винаги когато паднеш, да имаш сила отново да станеш и да продължиш“. И тъй като съм на вълна филми, ще продължа още малко в тази посока. Не мога да забравя един индийски филм, който гледах в ученическите си години. Героинята беше много красиво момиче, което танцуваше невероятно. Случи се така, че загуби единия си крак. Можете ли да си представите – да не може да танцува за нея беше равносилно на това да умре, защото танцуването беше животът ѝ. Но тя намери сила да продължи – научи се да танцува с протезата си и тези, които я гледаха, не можеха да усетят разлика в изяществото на нейния танц и да разберат цената, която всъщност плаща. Този филм беше направен по реална история. Ето защо мисля, че живеем в този свят с хората, които са около нас и трябва да се научим как да получаваме и как да даваме любов. Според мен това е основното нещо, от което се нуждае всеки от нас независимо какъв е.

За какво мечтаеш?

За какво мечтая ли? Това е тайна – може някога да ти разкажа...

Интервюта взе Валя

И още от Кошера...

Какво ви предлагаме в нашата обучителна програма:

21 ноември 2001 г.: Вашите права; модул: „Нашият бизнес – облекчения и стимули за хора с увреждания“

Водещ: **Камен Костакиев**

Записване до два дни преди старта на обучението!

Предвиждаме:

През ноември-декември 2001 г.: „Търговска дейност на хора с увреждания“ (ще включва регистрация на ЕТ, ООД, АД, СД, Командитно дружество; регистрация на търговски обект)

Водещи:

Георги Соколов, Лидия Атанасова

Обадете се! Ние ви очакваме на нашите телефони...

ЗА СПАЗВАНЕТО НА СПАРТАНСКИТЕ ТРАДИЦИИ В БЪЛГАРИЯ

Отношението към хората с увреждания се определя основно от двата подхода, които се формират в културно-исторически план и които си мисля, че определят нивото на цивилизованост на една държава. Първият подход, познат от древността – е свързан с биологичното тълкуване, че недъгът е пречка за оцеляване. Специални комисии са определяли съдбата на новороденото дете с увреждане – да оцелее или да бъде премахнато.

Вторият подход – съвременен и демократичен, е свързан с разбирането, че средата превръща хората в инвалиди. Акцентът е поставен върху промяната на тази среда, върху създаването на условия, в които се формира обществената нетърпимост към нетолерантното отношение към хората с увреждания и да подпомага политическите и социални решения към желана промяна.

За съжаление у нас, дори в началото на XXI век, трудно бихме посочили примери за резултатите от втория подход, тъй като първа предстоят промени в социалната сфера.

Комисиите... Районните експертни лекарски консултативни комисии (РЕЛКК) – не знам защо ми наподобяват нравите на древна Спарта. А там преди векове, дваматри души са се произнасяли за бъдещето на всяко дете, родено с увреждане. Единственият им повод за унищожаване на детския живот е бил наличието на увреждане.

Днес в много цивилизовани страни гледат на това като на варварщина. Защото е безумство бъдещето на едно дете, шансовете му за развитие да се отнемат още от самото начало с поставянето на една щампа, в случая – диагноза. Защото диагнозата е само инструмент. Заг диагнозата стоят прекрасни деца, със заложените качества и потенциал, деца, на които им е нужна единствено подкрепа и възможност за развитие. Необходимо е да се работи с тях, за да се извлекат на повърхността уникал-

ните им способности. Много от гениите на човечеството са били хора с увреждания – незрящи, нечуващи, с епилепсия, с церебрална парализа.

Колко много би загубило цялото човечество, ако то не ги бе приело като част от себе си. Тези хора едва ли щяха да имат възможност да развият своя талант, ако още преди да покажат на какво са способни, бяха диагностицирани като „неадаптируеми“. Защото точно това се случва днес, в България. Трудно е да надскочиш медицинската диагноза и да видиш „невидимото“ – онова, което дава сили да се бориш, да доказваш, че макар и незряц можеш да се усмихнеш на цветята и слънцето, макар и нечуващ, можеш да създадеш най-красивата музика, че и с инвалидна количка, можеш да изкачиш върхове.

А това, което се случва у нас на едно дете с увреждане, е просто следване на медицинския модел, който се изчерпва единствено с поставяне на диагноза, придружена с направление за специализирано лечение и/или специализирано образование. И така... от изолатора – вкъщи, от къщи – в изолатора. Далеч от очите и душите на другите деца и възрастни. Детето е вече категоризирано, окачен му е етикет „сляпо“, „глухо“, „сагато“, „умствено изостанало“. Изведнъж това дете, на което сте възлагали някакви надежди, което ви е радвало с всеки мъничък успех, с всяка малка победа над ограниченията, е смалено до угостояване с категория и проценти инвалидност.

Социалният модел не изключва медицинското лечение, дотолкова, доколкото то е необходимо, не изключва и социалните услуги, които държавата би трябвало да предоставя, но не разрешава или отхвърля социална адаптация. Казано по-просто – не забранява правото на развитие, на образование и труд в обща среда.

С какво ще помогнат на децата новите РЕЛКК – решения?

Заблудени майки се надяват на по-висок процент инвалидност, което законно ги прави потребители на социални „благинки“ – било карта за градски транспорт, било социални помощи. Тези родители не си дават сметка, че заг примамливия процент се крие „ТРАЙНА НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА СОЦИАЛНА АДАПТАЦИЯ“, което ще рече, че детето Ви, уважаеми родители, не може самостоятелно и адекватно да извършва социалните си роли. Така му се отнема право-

то да посещава масова детска градина, масово училище.

В момента такава медицинско освидетелстване, важащо до 16-годишна възраст на детето, се изисква от „Социални грижи“, а утре?...

Питам се, с каква цел се създаде такава комисия? Може би, за да облекчи социалното министерство, разделяйки децата на „правоимащи“ и „правонямащи“. С какво право „мултидисциплинарен екип от специалисти“ – включващ само лекари (???) заключава: „100% невъзможност за социална адаптация“. Доколкото знам, социалната адаптация е сложен и траен процес на взаимодействие между индивида и средата и възможността му да осъществява социални дейности в нея. Не ми се струва адекватно тази пригодност да се определя само от лекар(и), поне не знам някъде така да се случва. Ще кажете – толкова неадекватни неща се случват в тази държава, та едно решение... Там е работата, че не е едно решение, а хиляди. Според последните оскъ-

ни проучвания, всяко четвърто дете в България е с увреждане. Оставам на вас да пресметнете за колко решения става дума, респективно за колко провалени човешки съдби.

Ето защо ви направих аналогията с древна Спарта. Какво се е променило оттогава...

Нищо че Генералната асамблея на ООН утвърди двадесет и две СТАНДАРТНИ ПРАВИЛА за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания, нищо че България е ратифицирала безусловно Конвенцията за правата на детето, нищо че...

Докато има РЕЛКК, нашите деца с увреждания няма да имат равни възможности, те пак ще бъдат разделени от другите – децата без увреждания, точно

по спартанските традиции. И на това у нас му се вика „толерантно общество“.

Албена Цонева – майка на дете с увреждане и председател на Фондация „Деца със зрителни и множествени увреждания“ – София

Съдбата на децата с физически, сензорни и ментални увреждания винаги е била източник на разгорещени спорове, касаещи както самото им развитие, така и отношението на обществото към тях – различните.

През 1988 г. Световната здравна организация (СЗО) дава дефиниция, с която определя индивидите с някакъв дефицит – физически или умствен, като тези дефицит се разглежда на три нива:

- Недостатъци – отнасят се до всички увреждания на тялото – аномалии, загуба на орган или недостатъчност във функцията на дадена система. Това обаче не озна-

чава, че индивидът е болен.

- Неспособности – ограничават нормалните дейности на индивида и са смущения на личностно ниво.

- Неудобства – те са резултат от недостатъците и неспособностите. Отразяват се върху адаптацията и контактите с околния свят. Неудобствата най-често се пораждат от противоречието между статуса, социалната роля на лицето с увреждане и очакванията на обществото.

А за да се излезе от неадекватното название „деца – инвалиди“, в педагогиката се прие по-логичния термин – „деца със специални нужди“.

ПРИМЕРЪТ НА ЕДИН ДОСТЪПЕН И ДОСТОЕН ЗА ВСИЧКИ СВОИ ГРАЖДАНИ ГРАД

(Продължение от брой 9)

Пристанищните съоръжения отдавна са изместени към по-широките части на залива, където условията за тази дейност са много по-добри. Басейнът в самия край на залива, служил някога за пристанище, сега е превърнат в обширна зона за „градежи отгъх“, а архитектурната му рамка е оформена с поредица от интересни сгради, проектирани от бележити архитекти.

До втория павилион, също на ръба на кея се издига 30-етажен небостъргач – филиал на Световния търговски център (World Trade Center – W.T.C. – статията е писана преди разрушаването на небостъргачите – бел. ред.). Тази елегантна призма със сечение на правилен петъгълник е завършена през 1977 г. под ръководството на Йо Минг Пеи – знаменит американски архитект от китайски произход. (По-късно той е поканен от френския президент Митеран за преустройството на Лувъра.) Главен проектант е арх. Хенри Коб, съдружник на Пеи в световноизвестната фирма „I. M. Pei & Partners“.

Въпреки административните си функции, Световният търговски център е истинска атракция, защото предлага последния си етаж на всички, които искат да се полюбуват на Балтимор отвисоко. Срещу минимална такса директни асансьори отнасят посетителите най-горе в обширен салон. Прекрасната гледка не се нарушава дори от рамките на прозорците – приложено е остъкляване, при което липсват вертикални метални профили. Искам да отбележа, че навсякъде, където има такива наблюдателници по върховете на небостъргачите и кулите – в Балтимор, Ню Йорк, Чикаго, Бостън, Сиатъл, Лас Вегас – времето за престой не е ограничено. Всеки може да се радва на гледката толкова дълго, колкото пожелае.

Както по целия пешеходен маршрут, така и на този висок последен етаж, детските и инвалидни колички присъстват, както и навсякъде другаде – няма обществено място в американските градове, където техният достъп да не е възможен. Но това не прави впечатление на никого, освен на чужденеца, дошъл от страна, където преди 20 години никой не говореше за такива възможности.

Следващата атракция на кея е истински образец за достъпна архитектура – това е Балтиморския аквариум, завършен през 1982 г. по проект на известния архитект Питър Чермя-

ев от Бостън. (Той е проектант и на аквариумите в Бостън и Осака.) Движението в цялата сграда става по възходяща спирала от рампа с малък наклон и подвижна пътека. Десет години по-късно на съседния кей беше построен и вторият етап – делфинариум, свързан със старото крило чрез топла връзка над водата.

В Аквариума винаги има посетители. През празничните дни идват цели семейства от града или туристи, а през делничните паркингът е изпълнен с училищните жълти автобуси, защото много учители провеждат тук часовете си по биология и естествена история.

На отсрещния бряг също има интересни атракции – ако посетителят тръгне от хотел „Хайат Риджънс“ не към павилионите, а в обратна посока по кея, ще попадне в друг обществен център (популяризиращ научните постижения), ще се разходи в голям парк или ще посети най-стария форт на града – сега музей. Но каквото и да прави, той ще усеща приятно място за отгъх и радост от близостта на водата и морето.

За съжаление, моята увереност, че и ние скоро ще живеем и ще се движим в такава среда, досега не се оправда – много малко е направено, предстои огромна работа, за която сме нужни всички, нужни са знания, организационен опит и ентузиазъм. Може би заради някогашните фалшиви инициативи, у нас „ентузиазъм“ стана мръсна дума, но аз вече много пъти се убедих на какво са способни искрените ентузиаста. А такива има и тук, сред нас – без тях наистина никоя хубава и хуманна идея не би се осъществила.

Арх. Димитър Андрейчин
Край

Студентите – урок по гражданско поведение

В началото на месец ноември студентите от Първо архитектурно учебно студентско студио, което е с 11-годишна история, стачкуваха. Конкретният повод – затварянето на студиото, в което се провеждат алтернативни обучения, канят се най-добрите архитекти, разискват се проблемите по достъпността на архитектурната среда. Тоест това е мястото, от където тръбва разбирането, гражданската и професионална ангажираност на бъдещите архитекти с темата – достъпност. А неоснователното, според студентите, пенсиониране на техния ръководител и създател на студиото проф. арх. Стефан Попов, допълнително наля масло в огъня.

Разбираемо е, че всеки в даден момент се оттегля на заслужен отгъх – направил много в дадена област, той отстъпва място на другите да го развиват. Неразбираем е обаче хъсът към разрушаване на добрите градежи. И този разрушителен хъс не можаха да раберат и студентите. Затова реагираха – като граждани.

Този път ще ви разкажем за нашите пътувания до Враца, Видин, Лом и Монтана и за хората, които ни поканиха още през август и поискаха да споделим с тях нашия опит в правенето на нещата. Но тъй като знаехме, че летният сезон е ваканционен, отложихме срещите за работния октомври.

Започнахме от Враца, откъдето ни увериха, че очакват тази среща. Когато пристигнахме обаче, се оказа, че не бяха подготвени за нещо по-различно от беседа – не бяха готови да споделят техни местни инициативи, а очакваха ние да им кажем какво да правят. Ама ние нямаме рецепта какво да направят, че Враца да стане с достъпна архитектура, например. За съжаление хората във Враца все още не са намерили своите лидери, хората, които истински да се ангажират с действителна работа по промяната към независим живот.

Пътуването ни продължи на север към Видин. Там заварихме един много деен млад човек с увреждане – Митко, който заедно със своята майка вече беше организиран една неформална група от хора, изпълнени с желание да променят живота си. На нашата среща дойдоха 19 човека с увреждания, а имаше и представители на медиите от града. С голям ентузиазъм Митко и майка му разпространили самодейно изработени позиви, свързани с Пети май, а в момента подготвят анкета за определяне на потребностите на хората с увреждания в града. Искат да си направят един „мини център като ЦНЖ в София“, и са сигурни, че могат да го направят. Ние също вярваме, че могат да го направят и им стискаме палци, тъй като ще помагаме, когато има нужда. Е, нямахме време за разходка и не можахме да се наслаждаваме на прелестите на града, но бяхме изключително доволни от свършената работа и спяхме като къпани.

На следващия ден потеглихме към Лом, където в тамошния Клуб на инвалидите ни очакваше голяма група хора с увреждания, заедно с председателя на Клуба, както и нашата връзка с местните хора – човек от бюрото по труда в Лом. И тук хората бяха много ентузиазирани и вече бяха правили опити да направят нещо за себе си – да организират обучения, за да се намали безработицата сред хората с увреждания. Опитите им, за съжаление, се оказали неуспешни и това беше намалило вярата им, че нещо може да се промени. Имаха нужда от наши материали, от повече информация за това къде и към кого да се насочат, за да разрешат даден проблем или пък да се преборят за нарушено право. А Божидар-инвалида, който си беше сигурен, че не е човек с увреждане, а е инвалид, дори беше толкова категоричен в неможивото, че отсече „не може, тук законите са други и няма да стане“. Оттам си тръгнахме с желание за нова среща и, разбира се, си обещахме да държим постоянна връзка.

Е, нямаше как да не сме уморени от многото емоции, но продължихме към Монтана. В ранния следобед там ни очакваха в клуба на БСП, където наши посредници бяха от „социалното подпомагане“ в града.

Шефката беше издирила хора с увреждания от града, които дойдоха на срещата. Сред тях имаше и членове от две местни дружества към Съюза на инвалидите. За пореден път ни се случи да срещнем хора, които недоволстваха от бездействието на тези дружества, но не знаеха какво могат да направят за себе си. Не знаеха, че ако техните интереси са различни от тези на дружеството, то те могат да се отделят в нова организация – с друг устав, с други цели на сдружаване, с друг стил и подход на работа и да постигат с гражданската си активност реални и желани от тях промени в собствения си град. Разяснихме им всичко това, а какво ще предприемат – това вече си зависи само от тяхното желание и инициативност. Ще им изпращаме наши материали и ако е нужно – пак ще им гостуваме.

А на вас, приятели, ви пожелаваме успех и... до нови срещи!

Албена Атанасова

Моето лично несъгласие

В реалността, в която живеем, има всичко – радост и болка, успехи и провали, надежда и отчаяние, смелост и страх... Шарената черга на живота ни, в която всеки вмъквава своето ъгълче, е такава, каквато ние си я направим. Ние, които живеем тук и сега, в началото на третото хилядолетие. Всъщност дали я правим наистина всички...?

Дневните центрове – лъжата и истината

Хората, които строят дневни центрове в България, твърдят, че работят за социалната интеграция на българските граждани с увреждания. Така и се наричат тези нови построения – дневни центрове (на инвалидите... по стар български обичай)... Затова е редно да се попитаме – като ни казват, че по този начин инвалидите се интегрират, дали ни казват истината? И да потърсим отговора...

Брошурите са издание на ЦНЖ – София, с финансовата подкрепа на Комисията за демократия към Посолството на САЩ в България. Разпространяват се безплатно.

(To be continued...)

ИНТЕГРАЛ

И още нещо, читателю любим – роди се новото... бебе на Центъра, списанието за правата на хората с увреждания „Интеграл“ – с повече цвят, с повече страници, с повече нюанси, с повече гледни точки, с повече надежди... Сами се убедете – разтворете страниците на първи брой на „Интеграл“. Разпространява се безплатно, благодарение на финансовата подкрепа на Новиб.

Консултантски център към ЦНЖ – София предоставя услуги за независим живот на хора с физически увреждания в трудоспособна възраст от град София. За да ползвате услугите на консултантите ни, заповядайте при нас – бул. Христо Ботев № 36, вход от ул. Солунска, или ни потърсете на телефони 951 51 66 и 952 09 86. Адресът на електронната ни поща е cil-cc@bitex.com.

За ваше улеснение търсете Жени, която бързо ще ви ориентира как да стигнете до това, което ви интересува.

С финансовата подкрепа на Холандската организация за международно развитие и сътрудничество – Новиб и Комисията за демокрация към Посолството на САЩ в България

Financed by the Netherlands Organisation for International Development Cooperation – Novib and Democracy Commission

Отговорен редактор:
Валентина Воденичарова
Без-отговорен редактор:
Вера Младенова
Фотограф: Васил Янин

Предпечат и печат:
Офис Маркет ЕООД
Тираж 1000.
Разпространява се
безплатно.

Център за независим живот

София 1000, ул. Гургулят № 2
тел./факс: (02) 98 98 857, 98 11 548,
98 05 839, e-mail: cil@bitex.com